

Adroddiad ar Reilffyrdd Cymunedol

Ebrill 2019

TRAFNIDIAETH CYMRU
TRANSPORT FOR WALES

Cynnwys

Rhagair y Cyfarwyddwr

Crynodeb Gweithredol

Adroddiad Pennaeth Cenedlaethau'r Dyfodol a Rhanddeiliaid

Cyflwyniad

Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol Newydd

Ariannu Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol

- Datganiad yn cynnwys symiau ar gyfer y Partneriaethau a rhannu'r arian dros y 3 blynedd nesaf
- Arian ychwanegol

Rheilffyrdd Cymunedol – Ymrwymadau Lefel Gwasanaeth

Rheilffyrdd Cymunedol – Rheoli Cymunedau a Rhanddeiliaid

- Rheolwyr Cymunedau a Rhanddeiliaid (4)
- Llysgenhadon Cymunedol (11)
- Llysgenhadon Cymunedol dan Brentisiaeth (11)
- Cymorth marchnata

Cynllun Ymgysylltu Rheilffyrdd Cymunedol

- Cyflawni cynigion

Gwirfoddoli

- Mabwysiadu gorsafoedd

Cyfleusterau Cymunedol

- Canolfannau Cymunedol

Rheilffyrdd Cymunedol – Amserlen

Atodiadau – Proffiliau Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol

Calon Cymru

Dyffryn Conwy

Lein y Cambrian

Caer/Amwythig

Y Gororau

Rhagair y Cyfarwyddwr

Colin Lea

Cyfarwyddwr Masnachol a Phrofiad y Cwsmer,
Gwasanaethau Rheilffyrdd TrC

James Price

Prif Weithredwr
TrC

Wrth i ni gychwyn ar ein taith i drawsnewid ein rhwydwaith trafniadaeth ar gyfer pobl Cymru, mae'n hanfodol ein bod yn gwerthfawrogi'r cyfraniad y gall cymunedau ei wneud at y rhwydwaith, ac yn sicrhau bod ein gwasanaethau'n cyfrannu cymaint ag y bo modd at ein cymunedau. Dyma pam ein bod yn canolbwyntio ar gydweithio i ddatblygu system drafniadaeth sy'n addas ar gyfer y dyfodol. Nid y teithwyr sy'n defnyddio ein gwasanaethau yw'r unig rai ddylai gael budd ohonynt; mae'n bwysig eu bod yn cael effaith gadarnhaol ar yr economïau a'r cymunedau lleol rydym yn eu gwasanaethu hefyd, a dim ond drwy weithio ar y cyd yn y cymunedau y gallwn sicrhau hynny.

I gydnabod yr holl waith da sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd gan y Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol (y Partneriaethau) a Mabwysiadwyr Gorsafoedd, byddwn yn buddsoddi i wella'r ddarpariaeth ar draws rhwydwaith Cymru a'r Gororau. Dros y pedair blynedd nesaf, byddwn yn mwy na dyblu nifer y Partneriaethau sy'n gwasanaethu'r rhwydwaith i gyd, ac yn ymestyn y cynllun mabwysiadu gorsafoedd i gynnwys 90% o'n gorsafoedd.

Bydd ein buddsoddiad yn dod â'n gorsafoedd yn nes at y cymunedau y maent yn eu gwasanaethu. Mewn llawer o achosion ar hyd a lled Cymru, mae'r orsaf reilffordd yn cynnig mynediad at lawer o drefi a phentrefi. Er mwyn sicrhau bod y gorsafoedd yn groesawgar, byddwn yn buddsoddi i wella naws y

gorsafoedd, gan gynnwys gweddnewid hyd at 40 o safleoedd i fod yn gyfleusterau cymunedol cyfoes. Byddwn hefyd yn annog busnesau lleol bach i ddefnyddio manau segur yn y gorsafoedd i hyrwyddo cynnyrch a gwasanaethau lleol.

Mae marchnata yn elfen hanfodol o hyrwyddo'r cyfan sydd gan Gymru i'w gynnig, yn genedlaethol ac yn lleol. Gyda'n Partneriaethau a Mabwysiadwyr Gorsafoedd, byddwn yn gweithio gyda Croeso Cymru i lunio strategaeth Rheilffyrdd a Thwristiaeth i ddangos y golygfeydd godidog, yr atyniadau i ymwelwyr a'r busnesau lleol y gellir cael mynediad atynt o'r rhwydwaith trenau.

Yn ein hadroddiad cyntaf, roeddem yn awyddus i nodi ein dyheadau ar gyfer dod â chymunedau'n nes at y rhwydwaith trenau. Mae hwn yn gyfnod cyffrous i reilffyrdd Cymru, a hoffem i'r trigolion lleol a'r ymwelwyr fel y'i gilydd ymuno â ni ar y daith.

Crynodeb Gweithredol

Mae Gwasanaethau Rheilffyrdd Trafnidiaeth Cymru wedi ymrwymo i gefnogi Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol ar draws ardal Cymru a'r Gororau, ac i hybu'r gwaith o ddatblygu eu rôl yn gwella'r rheilffyrdd ar gyfer cwsmeriaid lleol, busnesau ac ymwelwyr. Mae rhaglen y Partneriaethau'n canolbwyntio ar amcanion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, a bydd yn ceisio denu buddsoddiad i sicrhau gwerth cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol dros gyfnod Cytundeb y Grant.

Hwn yw'r adroddiad cyntaf i gwsmeriaid, a bydd adroddiad yn cael ei gyflwyno bob blwyddyn hyd ddiwedd y cytundeb hwn. Gan ystyried y dyddiad pan gymerodd yr awenau, mae wedi cytuno â Trafnidiaeth Cymru y dylai'r adroddiad hwn ymdrin â'r cyfnod hyd at ddiwedd yr ail flwyddyn (Ebrill 2020).

Bydd yr adroddiad yn egluro ein bwriad i gynyddu nifer y Partneriaethau o bump, sef y nifer ar hyn o bryd, i wyth erbyn diwedd yr ail flwyddyn (Ebrill 2020). Ein nod yn y pen draw yw sicrhau y bydd Partneriaeth yn cefnogi pob rhan o rwydwaith Gwasanaethau Rheilffyrdd Trafnidiaeth Cymru erbyn mis Ebrill 2022. Byddwn hefyd yn egluro sut byddwn yn eu helpu i gyflwyno'u cynlluniau ar gyfer datblygu eu cymunedau yn y gorsafoedd ac o'u cwmpas.

Roedd yr adborth a gafwyd gan y Partneriaethau presennol yn amlinellu nodau cyffredin o ran arian yn yr hirdymor, cydweithio'n well a mynediad at gymorth ym maes marchnata. Er mwyn mynd i'r afael â'r nodau hyn, byddwn yn gwneud y canlynol:

- Darparu ymrwymiad sylweddol i gynyddu nifer y Partneriaethau. Erbyn y bedwaredd flwyddyn, bydd y rhain yn rhannu dros £660,000 y flwyddyn dros oes y cytundeb.
- Darparu dros £1.25m ar ffurf cronfa her dros oes Cytundeb y Grant, a hynny i ysbrydoli Partneriaethau i fod yn fwy uchelgeisiol; ysgwyddo swyddogaethau cydweithredol o ran adeiladau'r gorsafoedd, meysydd parcio, mynediad at drafnidiaeth gyhoeddus, marchnata, a gwneud gwelliannau i amserlenni. Bydd yr achosion busnes a gyflwynir ar gyfer y cronfeydd her yn cael eu cymeradwyo drwy

ddangos eu heffaith gadarnhaol ar y gymuned leol.

- Gwella prosesau cydweithio drwy sefydlu strwythur trefniadaethol rhanbarthol newydd a fydd yn cefnogi'r Partneriaethau o ddydd i ddydd. Bydd pedwar Rheolwr Cymunedau a Rhanddeiliaid yn cael cefnogaeth gan hyd at 22 Llysgennad Cymunedol a Phrentisiaid er mwyn ein galluogi i feithrin cysylltiadau gwell gyda rhanddeiliaid lleol a rhanbarthol.
- Cyflwyno dwy swydd farchnata newydd a fydd yn gweithio gyda'r Partneriaethau i helpu i ddatblygu a chyflwyno cynlluniau marchnata penodol.
- Sefydlu pedair ystafell gyfarfod ranbarthol ar gyfer rheilffyrdd cymunedol mewn lleoliadau strategol ar draws Cymru. Bydd y cyfleusterau hyn yn cael eu sefydlu i gefnogi'r Partneriaethau ac yn cynnwys offer ar gyfer cyfathrebu a chyflwyniadau.
- Sefydlu ardal aelodau ar gyfer Partneriaethau a Mabwysiadwyr Gorsafoedd ar ein gwefan yn ystod 2019, lle bydd modd rhannu arferion gorau, rhoi arweiniad a darparu dogfennau cefnogol.

Rydym wedi neilltuo £40,000 y flwyddyn o'r ail flwyddyn ymlaen i gynnal chwe chynhadledd flynyddol ym maes rheilffyrdd cymunedol. Bydd y rhain hefyd yn cynnwys yr holl Swyddogion Rheilffyrdd Cymunedol a Mabwysiadwyr Gorsafoedd. Rydym yn cydnabod bod angen i ni weithio fel tîm yn y strwythurau rhanbarthol, ac mae ymgysylltu'n rheolaidd â'r holl rhanddeiliaid yn allweddol er mwyn cael y rheilffordd rydym yn dyheu am ei chael.

Byddwn hefyd yn cysylltu â chyrrff twristiaeth rhanbarthol i lunio strategaeth rheilffyrdd a thwristiaeth integredig, yn unol â strategaeth "Ffordd Cymru" Croeso Cymru. Y nod yw helpu busnesau lleol i gynnig eu gwasanaethau a'u cynnyrch i'r farchnad dwristiaeth yn y DU ac yn rhyngwladol, sy'n cynyddu o hyd. Adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, cynhaliwyd ein gweithdy Rheilffyrdd a Thwristiaeth cyntaf. Mae hwn yn cychwyn y broses o ddwyn ynghyd yr holl waith da sy'n cael ei wneud gan y Partneriaethau a grwpiau twristiaeth amrywiol fel rhan o strategaeth Ffordd Cymru.

Adroddiad Pennaeth Cenedlaethau'r Dyfodol a Rhanddeiliaid

Cyflwyniad

Rydym yn dechrau taith newydd – taith i drawsnewid gwasanaethau trên i bobl Cymru a'r Gororau. Ond sut mae posib i ni lwyddo heb y cymunedau rydym yn eu gwasanaethu? Mae deall gobeithion a dyheadau ein cwsmeriaid yn hanfodol er mwyn datblygu gwasanaeth sy'n gweithio i'n cwsmeriaid ac sy'n dwyn cyfleoedd i'r pentrefi, y trefi a'r dinasoedd sy'n cael eu gwasanaethu gennym ni.

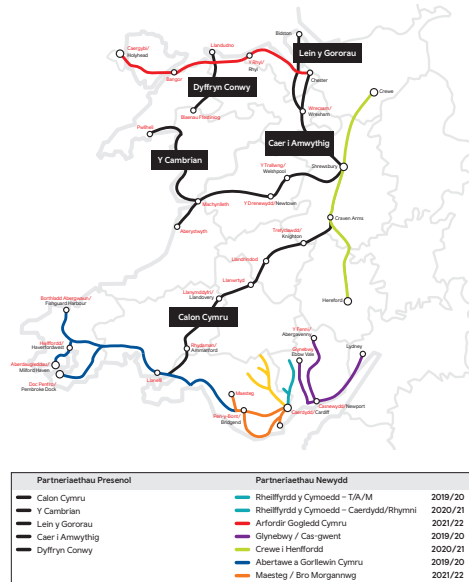
Mae'r adroddiad hwn yn amlinellu ein cynlluniau ariannu manwl ar gyfer rheilffyrdd cymunedol a mabwysiadu gorsafedd dros y tair blynedd nesaf. Ar ben hyn, mae'n nodi'r dull cydweithredol y bwriadwn ei ddatblygu gyda'n cymunedau – heddiw ac yn y dyfodol.

Mae hwn yn gyfnod cyffrous i bawb sy'n gysylltiedig â'r rheilffyrdd yng Nghymru a'r Gororau, a byddwn yn gweithio gyda'n gilydd i sicrhau bod ein buddsoddiad a'n hymdrechion cyffredin yn dwyn budd i gwsmeriaid a chymunedau lleol. Mae ein cytundeb gwasanaethau rheilffyrdd yn ein hannog i wneud ein gorau glas i sefydlu rhagor o Partneriaethau ar gyfer cymunedau ar draws ein rhwydwaith. Mae ein cynlluniau'n mynd y tu hwnt i'r cais gwreiddiol gan ein bod yn bwriadu sefydlu tair Partneriaeth arall yn ystod yr ail flwyddyn. Mae hyn yn rhan o'n cynllun i sefydlu saith Partneriaeth ychwanegol, a fydd yn golygu cyfanswm o 12 Partneriaeth erbyn y bedwaredd flwyddyn, a'r rheini ar waith ym mhob rhan o rwydwaith Gwasanaethau Rheilffyrdd Trafnidiaeth Cymru. Rydym yn benderfynol o sicrhau bod pob cymuned ym mhob rhan o'r rhwydwaith yn cael cyfle i elwa o'r buddsoddiad hwn.

Cyflwyno Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol newydd

Rydym yn cydnabod bod cyflwyno Partneriaethau newydd yn dipyn o her. Er mwyn cael help i wneud hyn, byddwn yn gofyn am gymorth gan Gymdeithas y Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol, Cynghorau Gwirfoddol Cymunedol a grwpiau gwirfoddoli lleol eraill o amgylch Cymru a'r Gororau.

Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol Newydd

Figur 1. Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol Newydd

Mae gweithredu cymunedol wrth ei natur yn golygu datblygu o lawr gwlad i fyny, ac nid yw'n rhywbeth a orfodir o'r canol. Byddwn yn creu'r amodau a fydd yn cynorthwyo mudiadau cymunedol i dyfu, gan gynnal cynadleddau ar gyfer mudiadau cymunedol sy'n ymwneud â phrosiectau rheilffyrdd cymunedol ar hyn o bryd, neu a allai fod yn awyddus i wneud hynny yn y dyfodol. Nid gwaith hawdd yw rhedeg prosiect Rheilffordd Gymunedol sy'n cael effaith wirioneddol ar yr ardal leol. Mae angen cymorth ymarferol ac arian priodol a sefydlog er mwyn sicrhau canlyniadau. Byddwn yn darparu cymorth ariannol i gefnogi a galluogi gweithgarwch rheilffyrdd cymunedol nas gwelwyd erioed mo'i debyg gan rwydwaith Cymru a'r Gororau; dros £1.45m erbyn y drydedd flwyddyn¹, i wneud yn siŵr bod Partneriaethau'n meddu ar y rhyddid a'r sefydlogrwydd ariannol i roi cynnig ar bethau newydd ac i greu cysylltiadau rhwng y gymuned a'r rheilffordd.

¹Mae'r ffigur hwn yn cynnwys arian Partneriaethau a Mabwysiadu Gorsafedd, cronfeydd her, hyfforddi Partneriaethau a chwe chynhadledd flynyddol.

Rheilffyrdd Cymunedol – Arian

Rydym wedi cynnal trafodaethau â'r bum Partneriaeth sy'n bodoli ar hyn o bryd er mwyn sefydlu nodau ac anghenion pob partneriaeth, a'r arian sydd ei angen. Rydym yn ymwybodol bod Partneriaethau, fel llawer o raglenni cymunedol eraill, yn wynebu hinsawdd ariannol heriol sy'n eu hatal rhag cyrraedd eu nod. Ar ôl ymgynghori â'n Partneriaethau, mae pawb wedi cytuno i rannu'r arian yn yr ail flwyddyn fel y nodir yn Ffigur 2 isod. Mae hwn hefyd yn

nodi cyllideb arfaethedig hyd at Flwyddyn 4, ond bydd y dyraniadau terfynol yn cael eu pennu ar ôl rhagor o ymgynghori â'n Partneriaethau a'r Bwrdd Cymunedau a Rhanddeiliaid.

Yn unol â Chytundeb y Grant, gallwn gadarnhau bod y Partneriaethau wedi cael eu hariannu ar gyfer y flwyddyn gyntaf, sef £90,000, sy'n ddyraniad rhan o flwyddyn.

Class	Blwyddyn 2	Blwyddyn 3	Blwyddyn 4
Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol	2019/20	2020/21	2021/22
Arian y Partneriaethau	£440,000	£550,000	£660,000

Ffigur 2 – Arian y Partneriaethau

Rheilffyrdd Cymunedol – Arian ychwanegol

Er mwyn cefnogi Rheilffyrdd Cymunedol, rydym hefyd yn ymrwymo arian ychwanegol fel y nodir yn ffigur 3 isod. Hoffem ysbrydoli'r Partneriaethau i fod yn fwy uchelgeisiol, gan ysgwyddo swyddogaethau cydweithredol i ddatblygu gorsafoedd, ynghyd â gwelliannau

o ran gwasanaethau a marchnata. Rydym yn sylweddoli bod gan bob Partneriaeth ei huchelgais a'i hanghenion ei hun, ac felly byddwn yn darparu portffolio o gyfleoedd ariannu ychwanegol a fydd yn galluogi pob Partneriaeth i ddatblygu ar draws sbectrwm eang o feysydd.

Cymorth ychwanegol	Blwyddyn 2	Blwyddyn 3	Blwyddyn 4
Y Gronfa Her	£60,000	£70,000	£80,000
Arian ar gyfer Mabwysiadu Gorsafoedd	£49,500	£55,500	£61,500
Cynadleddau Blynyddol	£40,000	£40,000	£40,000
Cronfa hyfforddi Cymdeithas y Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol	£12,000	£12,000	£12,000
Cymorth Cyfranogaeth Cymru	£15,000	£15,000	£15,000
Cyfanswm	£176,500	£192,500	£208,500

Ffigur 3 – Arian ychwanegol ar gyfer Rheilffyrdd Cymunedol

Rheilffyrdd Cymunedol – Ymrwymadau Lefel Gwasanaeth

Bydd y Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol a TrC yn cytuno ar Ymrwymadau Lefel Gwasanaeth Rheilffyrdd Cymunedol o fewn 6 mis i'r dyddiad cychwyn. Bydd y rhain yn cynnwys:

- Amseroedd ymateb ar gyfer ymholiadau'r Partneriaethau.
- Rhannu data teithwyr yn ôl taith.
- Mynediad at weithwyr sy'n arbenigo mewn marchnata, i gynorthwyo a chefnogi'r gwaith o lunio cynlluniau marchnata.
- Mynediad at arbenigwyr ar amserlenni i helpu i ddatblygu cyfleoedd i wella gwasanaethau.
- Darparu cymorth ym maes caffael i helpu i ddatblygu'r cysyniad o Uned Fusnes Gymunedol.

- Presenoldeb rheolwyr mewn cyfarfodydd.
- Cynnig cyfleoedd teithio am ddim i gynrychiolwyr Cymdeithas y Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol a'r Partneriaethau ar gyfer busnes sy'n ymwneud â Phartneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol.

Mae fersiwn ddrafft o Ymrwymadau Lefel Gwasanaeth y Rheilffyrdd Cymunedol wedi cael ei rhoi i bob Partneriaeth er mwyn cael sylwadau. Bydd popeth wedi cael ei ffurfioli erbyn mis Mai 2019. Bydd yr Ymrwymadau'n cael eu hadolygu bob tair blynedd, a bydd unrhyw newidiadau'n cael eu cytuno gyda TrC.

Grŵp Llywio Cenedlaethol y Rheilffyrdd Cymunedol

Mae'r Adran Drafnidiaeth, drwy ei Strategaeth Rheilffyrdd Cymunedol, a gyda chefnogaeth Llywodraeth Cymru, yn dangos ei hymrwymiad i gefnogi'r gwaith o ddatblygu Rheilffyrdd Cymunedol ar draws y DU.

Mae'n bleser gennym ddweud bod Gwasanaethau Rheilffyrdd TrC wedi cael gwahoddiad i fod yn aelodau o Grŵp Llywio Cenedlaethol y Rheilffyrdd Cymunedol. Cynhaliwyd y cyfarfod cyntaf yn Sheffield ddydd Llun 11eg Mawrth 2019.

Rheilffyrdd Cymunedol – Ymgysylltu â Chymunedau a Rhanddeiliaid

Yn ystod y cyfnod bidio, daeth yn amlwg y byddai'r Partneriaethau'n croesawu gwell cysylltiadau a chyfathrebu â'r Gweithredwr a'r Partner Datblygu llwyddiannus. I ymateb i hyn, rydym yn cyflwyno strwythur rheoli newydd sy'n rhoi sylw i Gymunedau a Rhanddeiliaid. Bydd hwn yn cefnogi gweithgareddau cymunedol lleol a rhanbarthol.

- Bydd pedwar Rheolwr Cymunedau a Rhanddeiliaid Rhanbarthol, wedi'u recriwtio yn y flwyddyn gyntaf, yn gweithio ar draws ardal Cymru a'r Gororau. Byddant yn gweithio ar y cyd â'r Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol a chymunedau rhanbarthol i ysbrydoli trigolion ac ymwelwyr i ddefnyddio'r gwasanaeth rheilffyrdd ym mhob rhan o'r rhwydwaith. Gan weithio gyda'r holl rhanddeiliaid priodol, byddant yn rhannu cynnydd yng nghynlluniau'r Gweithredwr a'r Partner Datblygu ac yn pennu sut gall y rheilffordd gefnogi datblygiadau economaidd a chymdeithasol drwy welliannau posib i wasanaethau ac i orsafoedd. Byddant hefyd yn cysylltu â'r sector twristiaeth rhanbarthol i helpu i farchnata'r atyniadau lleol.

- A'r rheini'n atebol i'r Rheolwyr Cymunedau a Rhanddeiliaid, bydd 11 Llysgennad Cymunedol wedi'i gyflogi erbyn mis Ebrill 2020, ynghyd ag 11 Llysgennad Cymunedol dan Brentisiaeth erbyn mis Ebrill 2021. Byddant wedi'u lleoli ar draws ardal Cymru a'r Gororau ac yn gweithio gyda'r Partneriaethau, cymunedau lleol, y sectorau addysg ac iechyd, mudiadau'r trydydd sector a busnesau lleol, i feithrin naws cymunedol o amgylch yr orsaf ac annog pobl newydd i ddefnyddio'r rheilffyrdd. Byddant yn bobl sy'n cael eu cyflogi'n lleol ac sy'n teimlo'n angerddol ynglŷn â gwella eu cymunedau.
- O'r ail flwyddyn ymlaen, bydd Rheolwr Marchnata Partneriaethau a Chynorthwydd Marchnata Cymunedol yn cael eu cyflogi i helpu'r Partneriaethau i lunio a chyflwyno'u cynlluniau marchnata unigol, gan greu neges gyson wrth hyrwyddo'r rhwydwaith. Fel tîm, a drwy gydweithio â Croeso Cymru, byddwn yn hybu'r broses o gydlyn gweithgareddau marchnata ac yn gwneud yn siŵr bod trenau'n dod yn rhan bwysig o strategaeth ddeg mlynedd "Ffordd Cymru" Croeso Cymru. Adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, cynhaliwyd y gweithdy marchnata cyntaf. Mae hwn wedi helpu i lunio fersiwn ddrafft y Strategaeth Rheilffyrdd a Thwristiaeth, a fydd wedi cael ei lunio erbyn mis Ebrill 2019.

Cynlluniau ar gyfer Ymgysylltu

Bydd gwaith ymgysylltu ffurfiol yn cael ei wneud yn gyson drwy'r cynllun ymgysylltu, fel y mae ffigur 5 isod yn ei ddangos. Mae'r cynllun hwn wedi cael ei gymeradwyo gan y Partneriaethau,

a byddwn yn monitro pa mor effeithiol ydyw dros y 12 mis nesaf. Mae pawb wedi cytuno ar y cylch gorchwyl a'r mynychwyr er mwyn gwneud yn siŵr ein bod yn rhoi sylw i bob agwedd ar Reilffyrdd Cymunedol.

Teitl	Pwrpas	Pryd
Cynadleddau Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol/ Mabwysiadu Gorsafoedd	Cynadleddau rhanbarthol i rannu cynlluniau Gwasanaethau Rheilffyrdd TrC, i ddod i adnabod ein gilydd ac i rannu arferion gorau.	Blynyddol – cynhelir y cynadleddau cyntaf ym mis Mai 2019
Y Bwrdd Cymunedau a Rhanddeiliaid	Rhannu cynnydd y cynlluniau arfaethedig. Gwella'r cydweithio rhwng rhanddeiliaid, trafod cyfleoedd marchnata posib a gwelliannau posib i'r gwasanaeth er mwyn hybu datblygiadau economaidd a chymdeithasol a chynnydd yn lefel y gefnogaeth.	Bob chwarter – cynhelir y cyfarfod cyntaf ym mis Mehefin 2019
Cyfarfodydd Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol Cymru a'r Gororau	Rhannu cynnydd yn erbyn cynlluniau busnes, rhannu arferion gorau a chofnodi unrhyw gynlluniau gwella posib.	Bob chwarter – Cynhelir y cyfarfod cyntaf ym mis Mai 2019
Fforymau Cymunedau a Rhanddeiliaid Rhanbarthol	Gwella'r cydweithio rhwng rhanddeiliaid, trafod cyfleoedd marchnata posib a gwelliannau posib i'r gwasanaeth er mwyn hybu cynnydd yn lefel y gefnogaeth	Bob chwarter – Cynhelir y cyfarfod cyntaf ym mis Mehefin 2019
Cyfarfod Marchnata Rheilffyrdd a Thwristiaeth	Adolygu'r Cynllun Marchnata Rheilffyrdd a Thwristiaeth, trafod a chynllunio digwyddiadau sydd ar y gweill	Angen cytuno ar hyn

Figure 5: Community Rail Engagement plan

Gwirfoddoli

Mae'n ffaith bod cyfleoedd i bobl a/neu grwpiau roi o'u hamser yn wirfoddol yn dwyn llawer o fanteision. Yn ogystal â'r manteision o ran iechyd, gall gwirfoddoli hefyd wella cynhwysiant cymdeithasol, helpu pobl i ddysgu sgiliau newydd a magu hyder, a rhoi cyfle i gwrdd â phobl newydd a gwneud ffrindiau newydd. Gyda chymorth Cyfranogaeth Cymru a'r Cynghorau

Gwirfoddol Sirol, byddwn yn estyn allan at gymunedau i ddod o hyd i ragor o gyfleoedd i wirfoddoli yn ardal Cymru a'r Gororau. Byddwn yn teithio drwy Gymru benbaladr yn agor y drysau i bobl sy'n awyddus i gymryd rhan. Bydd adroddiad am ein llwyddiant yn hyn o beth i'w weld yn yr Adroddiad nesaf ar Reilffyrdd Cymunedol.

Mabwysiadu Gorsafoedd

Mae mabwysiadu gorsafoedd yn ffordd wych o ennyn diddordeb cymunedau yn y rheilffordd. Mae gorsafoedd yn rhoi mynediad i lawer o drefi a phentrefi, ac mae mabwysiadwyr gorsafoedd ar hyd a lled Cymru wedi ymgymryd â llawer o brosiectau i wella'r naws groesawgar a geir ynddynt, a hynny drwy arddio, gwaith celf a chaffis sy'n cael eu rhedeg gan y gymuned.

Mae angen i ni wneud yn siŵr ein bod yn cynnwys Mabwysiadwyr Gorsafoedd wrth rannu ein cynlluniau, a'n bod yn cefnogi eu dyheadau. Mae ein strwythur newydd ar gyfer rheoli rhanddeiliaid ar lefel ranbarthol wedi cael ei lunio mewn ffordd sy'n rhoi mwy o gyfleoedd i ni ymgysylltu â nhw'n rheolaidd. Adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, ac i gychwyn y broses honno, trefnwyd chwe chynhadledd ranbarthol ar gyfer Rheilffyrdd Cymunedol a Mabwysiadwyr Gorsafoedd. Bydd y cynadleddau

hyn yn cael eu cynnal yn ystod mis Mai 2019 ar draws ardal Cymru a'r Gororau. Bydd hyn yn caniatáu i ni gyflwyno ein cynlluniau, gwrandao ar ddyheadau, a rhoi cyfle i bobl siarad â'r uwch dîm rheoli. Yn ogystal â hyn, byddwn yn creu ardal i aelodau ar ein gwefan ar gyfer y Partneriaethau a'r Mabwysiadwyr er mwyn gallu cydweithio'n well.

Mae Gwasanaethau Rheilffyrdd Trafnidiaeth Cymru wedi ymrwymo i sicrhau bod 90% o'n gorsafoedd wedi cael eu mabwysiadu erbyn y bumed flwyddyn. Mae hynny'n golygu 222 o orsafoedd lle gall cymunedau greu argraffiadau cadarnhaol ar gyfer pobl leol ac ymwelwyr. Erbyn y bumed flwyddyn, byddwn yn buddsoddi dros £66,000 y flwyddyn mewn Mabwysiadu Gorsafoedd, a bydd cyfle i Mabwysiadwyr gynnig am arian ychwanegol i wneud gwelliannau priodol.

Canolfannau Cymunedol

Rydym yn ymwybodol fod llawer o gymunedau'n brin o le i roi cyfle priodol i'w trigolion drefnu gweithgareddau cymunedol a chymryd rhan ynddynt. Er mwyn helpu i fynd i'r afael â hyn, bydd Gwasanaethau Rheilffyrdd Trafnidiaeth Cymru yn sefydlu hyd at 40 o Ganolfannau Cymunedol newydd ar draws y rhwydwaith. Fel rhan o'n cynllun Datblygu Cymdeithasol a Masnachol, bydd y canolfannau hyn yn cael eu

datblygu drwy ddefnyddio manau segur yn y gorsafoedd ac o'u hamgylch. Byddant yn cael eu hadnewyddu'n llwyr ac yn cael eu cynnal a'u cadw, a bydd Wi-Fi ar gael ynddynt. Bydd modd trefnu i ddefnyddio'r rhain ar gyfer amryw o weithgareddau cymunedol ac addysgol drwy gysylltu â'r tîm rheoli Cymunedau a Rhanddeiliaid.

Rheilffyrdd Cymunedol – Amserlen weithgareddau

BI 1 - 2018/2019

- Esefydlu'r Strwythur Rheoli Cymunedau a Rhanddeiliaid
- Cwblhau'r Adroddiad ar Reilffyrdd Cymunedol
- Cytuno ar Ymrwymadau Lefel Gwasanaeth y Rheilffyrdd Cymunedol
- Strategaeth Ymgysylltu'r Rheilffyrdd Cymunedol

BI 2 - 2019/2020

- Sefydlu 3 Partneriaeth Rheilffyrdd Cymunedol newydd
- Sefydlu 21 o Fabwysiadwyr Gorsafoedd newydd.
- Recriwtio 11 Llysgennad Cymunedol
- Recriwtio Rheolwr Marchnata Partneriaethau
- Recriwtio Cynorthwydd Marchnata Graddedig
- Cynnal hyd at 6 chynhadledd Rheilffyrdd Cymunedol.
- Cynllun Marchnata Rheilffyrdd a Thwristiaeth.
- Y Gronfa Her – £60k.

BI 3 - 2020/21

- Sefydlu 2 Bartneriaeth Rheilffyrdd Cymunedol newydd.
- Sefydlu 32 o Fabwysiadwyr Gorsafoedd newydd
- Recriwtio 11 Llysgennad Cymunedol newydd dan brentisiaeth.
- Y Gronfa Her – £70k

Yr Adroddiadau Nesaf

Bydd yr adroddiadau Rheilffyrdd Cymunedol blynyddol yn cael eu cyhoeddi bob mis Rhagfyr hyd at ddiwedd Cytundeb y Grant, er mwyn dangos ein hymrwymiad di-dor at ein Rheilffyrdd Cymunedol. Wrth i waith ein Partneriaethau, ein Mabwysiadwyr Gorsafoedd a phartneriaid cymunedol eraill ddatblygu ac esblygu, bydd yr adroddiadau hyn yn esblygu hefyd i ddathlu ein llwyddiannau cyffredin a dadansoddi'r heriau a wynebwn gyda'n gilydd.

Bydd dwy elfen i'r data a gyflwynir yn yr adroddiadau nesaf; data craidd sefydlog er mwyn gallu craffu ar ein perfformiad yn erbyn y targedau a osodwn i ni'n hunain, a naratif hyblyg a fydd yn rhoi'r gallu i'n cymunedau eu hunain drafod cynnydd.

Credwn y gallwn fod yn gwmni rheilffordd gwahanol; cwmni rheilffordd sy'n bodoli er mwyn dwyn manteision cymdeithasol,

economaidd, diwylliannol ac amgylcheddol i bobl Cymru a'r Gororau. Gyda'r pwrpas hwnnw'n ein symbylu, edrychwn ymlaen at gydweithio gyda'n cymunedau i ail-adeiladu'r berthynas rhwng ein rheilffyrdd a'r cymunedau a wasanaethwn, gan ddysgu oddi wrth ein gilydd, a helpu ein gilydd. Gyda'n gilydd, gallwn greu gwasanaeth y gall pobl ein rhwydwaith fod yn falch ohono.

Mae hwn yn gyfnod cyffroes i deithio ar drenau yng Nghymru a'r Gororau, ac edrychwn ymlaen at weithio gyda'r Rheilffyrdd Cymunedol i gyflwyno ein cynlluniau uchelgeisiol gyda'n gilydd.

Gobeithio eich bod yn gweld yr adroddiad hwn yn fuddiol. Byddem yn falch o unrhyw adborth a fyddai'n helpu i wella'r fformat a'r cynnwys.

Hugh J Evans

Pennaeth Cenedlaethau'r Dyfodol a Rhanddeiliaid (Interim)
Ebrill 2019

Atodiadau – Proffiliau'r Rheilffyrdd Cymunedol

Calon Cymru

Arian a roddwyd i'r Bartneriaeth

2019/20 - £55k

Swyddog Partneriaeth Rheilffyrdd Cymunedol

Andrew Cook (interim)

Aelodau'r Bwrdd

Cadeirydd: David Edwards
Bwrdd o 6 o Gyfarwyddwyr ac 16 o aelodau.
Mae Fforwm Lein Calon Cymru yn rhan gorfforedig o'r Cwmni Datblygu ac mae'n cynnwys cynrychiolwyr o'r canlynol:

- Network Rail.
- Gwasanaethau Rheilffyrdd Trafnidiaeth Cymru
- Dinas a Sir Abertawe .
- Cyngor Sir Gâr
- Cyngor Sir Powys.
- Cyngor Swydd Amwythig.
- Cymdeithas Teithwyr Lein Calon Cymru.

Gwefan

www.heart-of-wales.co.uk/cy/home

Lein

Lein Calon Cymru (Abertawe i Amwythig).

Lleoliad y brif swyddfa

Gorsaf Llanwrtyd, Heol yr Orsaf, Llanwrtyd, Powys, LD5 4RW.

Cefndir economaidd a chymdeithasol y lein

Mae'r llwybr yn gwasanaethu coridor amrywiol, sy'n wledig yn bennaf, ac mae'n cynnwys trefi marchnad deniadol fel Amwythig, Church Stretton, Craven Arms, Trefyclo, Llandrindod, (Llanfair-ym-Muallt), Llanwrtyd, Llanymddyfri a Llandeilo. Mae llawer iawn o atyniadau i ymwelwyr ar hyd lein Calon Cymru, a gellir cael mynediad at Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Bryniau Swydd Amwythig, Cwm Elan, Bannau Brycheiniog, Llwybr Arfordirol y Mileniwm Llanelli, Bae Abertawe a Phenrhyn Gŵyr, i enwi dim ond rhai. Ar ôl cwblhau Llwybr Cerdded hir Lein Calon Cymru – llwybr sy'n croesi gorsafoedd ar hyd y lein – yn ystod mis Ebrill 2019, bydd cyfleoedd newydd gwych i ymestyn ein cyrhaeddiad yn genedlaethol ac yn rhyngwladol. Mae rhai trefi ac ardaloedd gwledig sy'n cael eu gwasanaethu gan y lein, er enghraifft yr hen gymunedau glo yn Rhydaman a Llanelli, yn dal i wynebu amddifadedd sylweddol

mewn mannau, er bod llawer o dai newydd wrthi'n cael eu datblygu ar hyd pen deheuol y lein. Mae creu mynediad gwell at swyddi wastad wedi cael ei ystyried yn bwysig er mwyn sicrhau gwasanaeth gwell, yn enwedig ar hyd y rhan hon o'r llwybr. Mae Abertawe ac Amwythig yn gytreffi rhanbarthol pwysig, sy'n darparu addysg uwch, canolfannau siopa mawr, gwaith a chyfleusterau cymdeithasol a diwylliannol eraill ar gyfer yr ardal.

Mae'r lein yn gwasanaethu llawer o gymunedau gwledig lle mae gwasanaethau trafndiaeth gyhoeddus yn gyfyngedig iawn. I'r cymunedau

Marchnadoedd allweddol

Ymwelwyr – gan gynnwys pobl sy'n ymweld am y diwrnod.

Cymudwyr – Unigolion sy'n teithio i'r gwaith, i'r ysgol ac i'r coleg, yn enwedig y rheini sy'n mynd i Amwythig, Llanelli, Abertawe a Llandrindod ac yn ôl.

Cynlluniau ar gyfer 2019/20

- Hyrwyddo Lein Calon Cymru
 - Cryfhau presenoldeb ar-lein gyda gwefan newydd (<http://www.heart-of-wales.co.uk/cy/home>).
 - Gweithio ochr yn ochr â llwyfannau cyfryngau cymdeithasol fel rhan allweddol o'r strategaeth farchnata newydd.
 - Rhaglen ddigwyddiadau ar gyfer haf 2019.
 - Diweddarau'r holl ddeunyddiau hyrwyddo i adlewyrchu'r gweithredwr rheilffordd newydd.
- Cefnogi'r Uned Fusnes yng Ngorsaf Llanymddyfri (ystafelloedd te sy'n cael eu rhedeg gan y gymuned) a Llandeilo (Canolfan Fwyd y Mynydd Du). Mae'r lein hon mewn lle da i ddatblygu rhagor o weithgarwch Uned Fusnes yn yr orsaf. Byddai hyn hefyd yn ei gwneud yn bosib pwyntio grym gwario'r sector rheilffyrdd i gyfeiriad busnesau bach lleol yng nghefn gwlad
- Llwybr Cerdded – Mae prosiect peilot newydd i ymchwilio i fuddion y llwybr cerdded newydd ar yr ardal leol wedi cael ei gwblhau yn Llanymddyfri

hyn, mae Lein Calon Cymru yn hanfodol, yn sicrhau bod pobl leol yn gallu cael mynediad at waith, canolfannau siopa a gwasanaethau hanfodol fel iechyd ac addysg.

Mae gan y rheilffordd botensial anferthol i fod yn goridor ar gyfer datblygu busnesau bach lleol, ac mae rhai camau eisoes wedi'u cymryd, o dan law Unedau Busnes Rheilffyrdd Cymunedol.

Teithio ar gyfer Busnes – Mynediad at ganolfannau cynadledda yn Llandrindod, Abertawe, Amwythig a Llanelli. Mae tref Llandrindod yn cael enw da iawn, a hynny'n haeddiannol ddigon, fel canolfan gynadledda bwysig, ond nid yw'r rheilffordd wedi manteisio ar hyn hyd yma.

a'r ardal. Rydym yn awyddus i gyflwyno'r rhaglen erbyn hyn, ac mae Cyngor Sir Powys eisoes wedi mynegi diddordeb.

- Datblygiadau ac asesiadau prosiect y mae angen eu hystyried;
 - Llwybrau treftadaeth gyda'r elusen Caring for God's Acre, sy'n rhoi pwyslais ar fynediad i bobl anabl a'u cysylltu â'r Llwybr.
 - Astudiaeth ddichonoldeb ar gyfer llogi beiciau yn Llandeilo (i gysylltu'r llwybr beiciau rhwng Caerfyrddin a Llandeilo).
 - Astudiaeth ddichonoldeb ar gyfer opsiynau i wella mynediad at Orsaf Builth Road.
 - Datblygu Celf ar y Lein fel digwyddiad blynyddol
- Hybu Lein Calon Cymru drwy wella cyfleoedd marchnata Digidol.
- Gwefan ar gyfer grwpiau mabwysiadu gorsafoedd.

Dyffryn Conwy

Arian a roddwyd i'r Bartneriaeth

2019/20 - £55k.

Swyddog Partneriaeth Rheilffyrdd Cymunedol

Melanie Lawton.

Aelodau'r Bwrdd

Cadeirydd: Y Cynghorydd Philip C Evans, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, Cynrychiolwyr Trafnidiaeth (Swyddogion ac Aelodau Etholedig) o'r canlynol:

- Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
- Cyngor Gwynedd
- Rheilffordd Ffestiniog
- Heddlu Trafnidiaeth Prydain
- Network Rail
- Gwasanaethau Rheilffyrdd TrC
- Cynrychiolydd Mabwysiadu Gorsafoedd
- Cynghorwyr Cyfetholedig

Website

www.conwyvalleyrailway.co.uk/cy/

Lleoliad y brif swyddfa

- Cynhelir gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
- Yn gweithio o swyddfeydd yng Nghyffordd Llandudno, Mochdre neu Fae Colwyn

Lein

Lein Dyffryn Conwy – rhwng Llandudno a Blaenau Ffestiniog

Cefndir economaidd a chymdeithasol y lein

Prif drefi ar y daith; Blaenau Ffestiniog, Llandudno, Betws y Coed a Llanrwst .

Blaenau Ffestiniog

Dyma le sy'n newid yn gyflym. Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae'r dref hon, a arferai fod yn enwog drwy'r byd am ei llechi, wedi dod yn gartref i un o ganolfannau gweithgareddau mwyaf arloesol Gogledd Cymru. Erbyn hyn, mae'r tomenni llechi enwog sy'n teyrnasu dros y dref yn hafan i feicwyr mynydd a'r rheini sydd am fentro ar hyd y wifren wib, tra mae'r ceudyllau hanesyddol yn gartref i drampolîn tanddaearol mwyaf y byd – a rhagor o wifrau gwib. Mae gwelliannau i ganol y dref wedi rhoi bywyd newydd i'r siopau, ac mae geiriau, dywediadau, geirfa'r chwarel a barddoniaeth leol i'w gweld wedi'u naddu ar hyd y strydoedd

Llandudno

Mae Llandudno, un o drefi gwyliau mwyaf poblogaidd yr ardal, yn ffynnu. Mae'n debyg nad yw'r dref erioed wedi bod mor brysur, ac mae nifer y siopau gweigion yn is nag erioed bron. Mae Llandudno hefyd wedi denu buddsoddiad sylweddol dros y flwyddyn a fu, ac mae sawl buddsoddiad yn yr ardal yn ôl y tirlfeddiannwr, Ystadau Mostyn. Mae digwyddiadau cenedlaethol a rhyngwladol wedi cael eu cynnal yn y dref, gan gynnwys

- Diwrnod y Lluoedd Arfog ym mis Mehefin 2018
- Gŵyl y Môr, Pencampwriaethau Pysgota'r Byd
- Penwythnos Celfyddydau Llawn
- Mae'r ganolfan gynadledda, Venue Cymru, yn denu digwyddiadau cenedlaethol a rhyngwladol, gan gynnwys cynadleddau pleidiau gwleidyddol.

Conwy Wledig (yn cynnwys Dyffryn Conwy a Llanrwst)

Yn ôl gwaith ymchwil diweddar, mae cymunedau cryf yn ardaloedd gwledig Conwy, ac mae'r gymdeithas yn weithgar yn y pentrefi, i'r rheini sy'n awyddus i gyfrannu a chymryd rhan.

Mae cymunedau gwledig wedi mynegi pryder ynghylch dyfodol eu pentrefi. Mae diboblogi ymysg y bobl ifanc oherwydd prinder cyfleoedd gwaith a thai fforddiadwy, a gan fod cyfleusterau fel siopau pentref lleol yn cau. Mae'r cymunedau'n pwysleisio pa mor bwysig yw ysgol y pentref i ddenu teuluoedd i gymunedau gwledig a'u cadw yno.

Mae signal data ffonau symudol yn wan mewn rhai ardaloedd gwledig. Mae hyn yn cael effaith negyddol ar drigolion gan nad ydynt yn gallu defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol na chael gafael ar gyngor, gwybodaeth na gwasanaethau ar eu ffôn.

Mewn ardaloedd gwledig, mae trafndiaeth gyhoeddus yn hanfodol i'r defnyddwyr hynny sy'n dibynnu ar y gwasanaeth.

Marchnadoedd allweddol

- Twristiaeth – y Llwybr Antur gyda Zip World, ac mae Llandudno yn un o drefi gwyliau enwocaf Cymru
- Hamdden – Cerdded
- Siopa – Parc Llandudno a Chyffordd Llandudno

Prif weithgareddau

- Gweithio gyda phlant a phobl ifanc
- Ymgysylltu â'r gymuned
- Ymgysylltu â busnesau
- Marchnata a Hyrwyddo

Cynlluniau ar gyfer 2019/20

- Ymgysylltu â'r gymuned, gan gynnwys gwaith maes gydag ysgolion. Gwella cysylltiadau gyda chymunedau lleol a'u rheilffordd
- Gwaith cydweithredol gyda rhanddeiliaid a phartneriaid ariannu
- Llundio amserlenni lleol sy'n benodol i'r lein
- Cynllun marchnata 2019/20, gan gynnwys datblygu'r wefan a'r cyfryngau cymdeithasol
- Cyflwyno Fideo Diogelwch ar y Rheilffyrdd
- Digwyddiadau Nadolig gydag ysgolion
- Yr Eisteddfod Genedlaethol yn Llanrwst

Lein y Cambrian

Arian a roddwyd i'r Bartneriaeth

2019/20 - £55k.

Swyddog Partneriaeth Rheilffyrdd Cymunedol

Claire Williams.

Aelodau'r Bwrdd

Cadeirydd: i'w benodi

Cynrychiolwyr (Swyddogion ac Aelodau Etholedig) o'r canlynol:

- Cyngor Ceredigion (yr Awdurdod sy'n Cynnal)
- Gwasanaethau Rheilffyrdd Trafnidiaeth Cymru, gan gynnwys rheolwyr Hygyrchedd a Rhanddeiliaid
- Cyngor Swydd Amwythig
- Cyngor Gwynedd
- Cyngor Powys
- Trenau Bach Arbennig Cymru
- Cynrychiolwyr Adrannol Llywodraeth Cymru
- Cymdeithas y Partneriaethau Rheilffyrdd Cymunedol
- Network Rail
- Cymdeithasau Twristiaeth Lleol
- Aelodau Annibynnol o'r Gymuned sy'n gallu cyfrannu at y Cynllun Busnes Blynyddol

Gwefan

www.walesonrails.com.cy

Lleoliad y brif swyddfa

Cyngor Sir Ceredigion, Aberystwyth

Lein

- Aberystwyth – Amwythig – Prif Lein y Cambrian
- Machynlleth – Pwllheli – Lein Arfordir y Cambrian

Cefndir economaidd a chymdeithasol y lein

Ers gwella'r amserlenni yn 2015, mae lefelau diweithdra ar y brif lein wedi gostwng yng nghymunedau gwledig Caersŵs, y Drenewydd a'r Trallwng, wrth i bobl allu manteisio ar swyddi yn Amwythig, Birmingham a Telford. Mae'r cyfleoedd addysg i bobl ifanc wedi cynyddu hefyd gan fod modd iddynt gael mynediad at addysg bellach yng ngholeg Amwythig erbyn hyn, diolch i'r gwasanaethau trên hwylus.

Mae Machynlleth yn hollbwysig i Reilffordd y Cambrian; mae holl symudiadau'r trenau ar hyd y 130 o filltiroedd o draciau i gyd yn cael eu rheoli o'r fan hon, ac mae'r trenau'n cael eu gwasanaethu yma hefyd.

Mae twristiaeth yn farchnad bwysig iawn i Lein y Cambrian. Mae'r rheilffordd yn rhoi mynediad i lawer o leoliadau gwyliau yng Nghanolbarth Cymru, ac mae'n bleser mynd arni i fwynhau'r golygfeydd godidog a welir ar hyd a daith. Yn wir, yn ddiweddar, cafodd Lein Arfordir y Cambrian ei chynnwys yn rhestr papur newydd y Guardian o'r "10 o deithiau trên mwyaf epig yn y byd"!

Cynhelir teithiau ar gyfer pobl sy'n ymddiddori mewn rheilffyrdd hefyd, sy'n cynnwys llawer o reilffyrdd stêm cul enwog; mae'r rhain yn cynnwys nodiadau manwl ar brif lwybr y lein, cyn orsafoedd,

leiniau sydd wedi cau, beth i'w weld a sut oedd pethau pan ddaeth oes y stêm i ben ddiwedd y 50au/ddechrau'r 60au.

Marchnadoedd allweddol

- Cymudwyr
- Twristiaeth / Hamdden
- Addysg – Prifysgol Aberystwyth / Coleg Amwythig
- Siopa

Prif weithgareddau

- Hyrwyddo'r Cynllun Waled Oren
- Hyrwyddo'r Rheilfordd a Thwristiaeth
- Digwyddiad Rheilffyrdd Cymunedol yn y Ddinas
- Ail-frandio'r Wefan
- Marchnata ar y Cyfryngau Cymdeithasol
- Ymgynghoriad Rheilffyrdd Cymunedol
- Fideo Diogelwch ar Groesfannau

Cynlluniau ar gyfer 2019/20

- Cael Achrediad yr Adran Drafnidiaeth
- Statws Deall Dementia i'r Drenewydd a'r Trallwng
- Gweithio tuag at sicrhau bod pob gorsaf yn Deall Dementia
- Wythnos Genedlaethol Diogelwch ar y Rheilffyrdd (2019)
- Ail-frandio Golygfeydd Cymru (Scenic Wales)
- Gorffen y fideo diogelwch ar groesfannau, a'i lansio
- Gwella'r Cynllun Waled Oren gyda Choleg Ceredigion
- Datblygu gwefan Cymru ar Gledrau ymhellach
- Datblygu llwybrau cerdded Deall Dementia
- Digwyddiadau Ymgysylltu â'r Gymuned mewn ardaloedd lle ceir Gorsafoedd gydag adeiladau segur

Caer Amwythig

Arian a roddwyd i'r Bartneriaeth

2019/20 - £55k.

Swyddog Partneriaeth Rheilffyrdd Cymunedol

Sheila Dee.

Aelodau'r Bwrdd

Cadeirydd: Y Cynghorydd David A Bithell, Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Cynrychiolwyr (Swyddogion ac Aelodau Etholedig) o'r canlynol:

- Cyngor Swydd Amwythig
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
- Cyngor Caer a Gorllewin Swydd Gaer
- Severn Dee Travel
- Cymdeithas Defnyddwyr Rheilffyrdd Amwythig Caer (SCRUA)
- Heddlu Trafnidiaeth Prydain
- Network Rail
- Gwasanaethau Rheilffyrdd Trafnidiaeth Cymru
- Cambrian Railway Heritage

Gwefan

www.chester2shrewsbury.co.uk

Lleoliad y brif swyddfa

- Cynhelir gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
- Gweithle: Gartref / Swyddfa Gorsaf Gobowen

Lein

Caer – Wrecsam – Amwythig

Cefndir economaidd a chymdeithasol y lein

Yn hanesyddol, mae cysylltiad agos wedi bod rhwng Caer a Wrecsam, gyda llawer o bobl yn manteisio ar y tai rhatach ym Mwrdeistref Sirol Wrecsam. Mae llawer o bobl yn byw yn Wrecsam ond yn teithio i'w gwaith yng Nghaer, Manceinion neu Lerpwl.

Mae Campws Prifysgol ar draws y lein yng Nghaer, Wrecsam ac Amwythig, ond mae llawer yn astudio yn Lerpwl, Manceinion a Wolverhampton hefyd, ac yn aml iawn yn teithio bob dydd.

Mae'r lein yn cael ei defnyddio at ddibenion teithio i'r gwaith, addysg a hamdden, ond nid oes traffig ysgolion arni.

Mae patrwm y llif yn dangos bod cymudwyr/myfyrwyr o'r Waun, Rhiwabon a Wrecsam yn teithio'n bennaf i'r gogledd i Wrecsam, Caer a thu hwnt, tra mae'r rheini yn y Waun, a Gobowen yn arbennig, yn teithio i'r de i Amwythig, Telford a Birmingham.

Mae Caer ac Amwythig yn fannau deniadol ar gyfer aros dros nos i'r rheini sydd ar y lein hon, ac mae adloniant, digwyddiadau a thai bwyta da ar gael ynddynt.

Mae digwyddiadau a gynhelir y tu allan i lwybr y lein yn achosi problemau o ran capasiti, gan gynnwys:

- Diwrnodau Rasys Caer – byddant yn cael eu cynnal rhwng mis Mai a mis Medi, ac mae'r galw'n ymestyn i'r de i Telford

- NEC Birmingham – pan fydd digwyddiadau poblogaidd yn cael eu cynnal, fel y Good Food Show, BBC Gardeners World Live, Clothes Show ac ati

- Gemau Pêl-droed a Rygbi Rhyngwladol yng Nghaerdydd. Mae llawer o ddilynwyr ar y lein hon, ac mae problemau o ran capasiti ac amllder yn gwneud iddynt beidio â defnyddio'r rheilffordd.

Marchnadoedd allweddol

- Cymudwyr
- Hamdden
- Siopa
- Addysg
- Twristiaeth

Prif weithgareddau

- Datblygu Uned Fusnes Rheilffyrdd Cymunedol
- Gweithio gyda grwpiau amrywiol
- Datblygu Prosiectau Cymunedol
- Hyrwyddo
- Severn Dee Travel

Cynlluniau ar gyfer 2019/20

- Grŵp Cymunedol Gobowen – Grŵp Gwella Ardal Gobowen – i adnewyddu adeiladau'r orsaf. Symud ymlaen gydag arian grant i wneud gwaith adnewyddu yng Ngobowen.
- Adnewyddu Caffi Gobowen.
- Mapiau cyfeiriad newydd ar gyfer yr ysbyty orthopedeg.
- Symud ymlaen gyda phrosiect Porth Rhiwabon, a chynnwys cysylltiadau ymlaen ac atyniadau ar hyd Dyffryn Dyfrdwy.
- Bod yn rhan o'r gwaith o ail-ddylunio Golygfeydd Cymru ar y Trên
- Hyrwyddo cyfleoedd twristiaeth mewn gorsafedd eraill ar hyd y lein, gan weithio gyda grwpiau cymunedol lleol
- Bod yn rhan o CRIC 2019 yng Ngorsaf Lime Street, Lerpwl
- Gwaith hyrwyddo ar y cyd

Lein y Gororau

Arian a roddwyd i'r Bartneriaeth

2019/20 - £55k.

Swyddog Partneriaeth Rheilffyrdd Cymunedol

Jamie Sant.

Aelodau'r Bwrdd

Cadeirydd Presennol: Marion Atkinson – Merseytravel
Cynrychiolwyr (Swyddogion ac Aelodau Etholedig) o'r canlynol:

- Cyngor Caer a Gorllewin Swydd Gaer
- Cyngor Sir y Fflint
- Merseytravel
- Network Rail
- Cyngor Wirral
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
- Gwasanaethau Rheilffyrdd Trafnidiaeth Cymru
- Grŵp Defnyddwyr Rheilffyrdd

Gwefan

www.borderlandline.com

Lleoliad y brif swyddfa

Gweinyddir y swydd ar hyn o bryd gan Gyngor Sir y Fflint, Depo Alltami, Ffordd yr Wyddgrug, CH7 6LG.

Lein

Wrecsam Canolog/Wrecsam Cyffredinol, Gwersyllt, Cefn-y-Bedd, Caergwrle, Yr Hôb, Penyffordd, Bwcle, Hawarden, Shotton, Hawarden Bridge, Neston, Heswall, Upton, Bidston.

Cefndir economaidd a chymdeithasol y lein

Roedd arfarniad gwella gwasanaeth y lein AECOM yn 2014 yn asesu gwerth am arian ar gyfer gwneud gwelliannau arfaethedig i'r gwasanaeth. Un elfen bwysig oedd sicrhau bod modd darparu ar gyfer twf mewn poblogaeth a gwaith yn y dyfodol yn sgil ymestyn Parc Diwydiannol Glannau Dyfrdwy/Ardal Fenter Glannau Dyfrdwy. Yn ogystal â hyn, mae'r asesiad yn cefnogi buddion economaidd ehangach a manteision eraill posib drwy "wariant" twristiaeth ychwanegol o Gymru i Ardal Dinas Lerpwl, ac o Lerpwl i Gymru hefyd, gan gofio bod pobl wedi bod yn dod o Lerpwl i Ogledd Cymru ers talwm iawn.

Mae'r amserlen bresennol wedi'i llunio gyda'r bwriad o uchafu'r cyfleoedd cyfnewid gyda Lein Wirral gwasanaethau Merseyrail, gan gynyddu cyfleoedd ar gyfer teithio at ddibenion Cymudo, Addysg, Hamdden a domestig.

Mae galw am gysylltiad â gwasanaethau rhyngwladol yng Ngorsaf Lime Street, a chyfle i gyfnewid ar gyfer Maes Awyr John Lennon Lerpwl. Hefyd, y cysylltiadau rhwng Shotton a

Maes Awyr Manceinion, ac Arfordir Gogledd Cymru/Caergybi/Caer/Manceinion/Lerpwl a Wrecsam ar gyfer Amwythig/Birmingham a Chaerdydd.

Marchnadoedd allweddol

Yn ôl arfarniad o astudiaeth i wella'r siwrnai rhwng Wrecsam a Bidston, mae 65% o deithiau'n fewnol i'r lein. Shotton yw'r rhaniad rhwng y Gogledd

a'r De; mae 17% o gyfanswm y galw am y lein yn cyfnewid yn Bidston

Prif weithgareddau

- Gwelliannau o ran y dewis o docynnau e.e. ychwanegwyd tocynnau Multiflex symudol yn ystod 2018, gydag estyniad i gynnwys gorsafoedd yn Lloegr – Neston, Heswall, Upton a Bidston.
- Hysbysebu gan dargedu marchnadoedd Lerpwl a Wirral. Marchnata ymhlith y farchnad cymudwyr a'r farchnad hamdden, gydag Amseroedd Trenau Merseyrail.
- Parhau â'r gwaith i wella hygyrchedd a chyfnewid moddol yng Ngorsaf Shotton e.e. gwaith i'r llwybr cerdded a chyfnewidfa aml-foddol yn y dyfodol i wella'r cysylltiad â bysiau.
- Darparu gwefan symudol newydd gyda phorthiant data byw di-dor o Amserlen National Rail, gan hybu gwybodaeth amser real i roi hyder i deithwyr.
- Gweithio i gefnogi'r astudiaeth a'r achos busnes ar gyfer pedwar trêrn yr awr.
- Gweithio gyda'r cwmni datblygu ARCADIS, SUSTRANS ac awdurdod Sir y Fflint yng nghyswllt Porth y Gogledd, ac ail-edrych ar waith llwyddiannus blaenorol ar gyfer y cynllun teithio ym Mharc Diwydiannol Glannau Dyfrdwy a Shotton, sydd wedi ennill gwobrau

Cynlluniau ar gyfer 2019/20

- System Rheoli Cynnwys newydd, ac adnewyddu Gwefan Lein y Gororau, gan alluogi Hygyrchedd Dyfeisiau Symudol, gyda hysbysebion wedi'u cysylltu o orsafoedd rheilffordd.
- Ymgyrch farchnata newydd i dynnu sylw at welliannau i'r amserlen o 2019 ymlaen.
- Ail ddigwyddiad cymunedol yn Heswall, yn sgil galw gan y boblogaeth leol yn 2018.
- Hyrwyddo Unedau DMU dosbarth 230 yn disodli'r rhai dosbarth 150 presennol yn ystod 2019.
- Datganiad i'r wasg ar gyfer gwaith celf sydd wedi'i gwblhau yng ngorsafoedd Wrecsam a Bidston.
- Datblygu cynnyrch marchnata i ymateb i adborth teithwyr mewn digwyddiadau hyrwyddo, gan gynnwys ysbrydoliaeth ar gyfer teithio rhwng rheilffyrdd cymunedol, gan gynnwys; Lein y Gororau ac Arfordir Gogledd Cymru i gwrdd â Lein Dyffryn Conwy, gan gynnwys Lein Canol Swydd Gaer a Phartneriaethau Dwyrain Swydd Gaer, o Shotton Gogledd Cymru i Gaer a Lein Caer Amwythig. Cynnig mwy o ysbrydoliaeth ar gyfer teithio rhwng y rheilffyrdd cymunedol.

TRAFNIDIAETH CYMRU
TRANSPORT FOR WALES

Community Rail Report

April 2019

TRAFNIDIAETH CYMRU
TRANSPORT FOR WALES

Contents

Commercial & Customer Experience Director's foreword

Executive Summary

Head of Future Generations and Stakeholders Report

Introduction

New Community Rail Partnerships

Funding of CRPs

- Statement including CRP amounts and its distribution over next 3 years
- Additional funding

Community Rail – Service Level Commitments

Community Rail – Community and Stakeholder Management

- Community and Stakeholder Managers (4)
- Community Ambassadors (11)
- Community Ambassador Apprentices (11)
- Marketing support

Community Rail Engagement Plan

- Meeting proposals

Volunteering

- Station adoption

Community Facilities

- Community Hubs

Community Rail – Timeline

Appendices - Community Rail CRP profiles

Heart of Wales

Conwy Valley

Cambrian Line

Chester/Shrewsbury

Borderlands

Director's Foreword

Colin Lea
Commercial and Customer Experience
Director, TfW Rail Services

James Price
Chief Executive
TfW

As we begin our journey of transforming our transport network for the people of Wales, it is essential that we value the contribution communities can bring to our network and fully maximise the contribution that our services can bring to communities. It is for that reason we have put a clear focus on working together to build a transport system that is fit for the future. Our services should not only benefit the passengers which use them but should also have a positive impact on the local economies and communities that we serve, and we can only ensure this by working collaboratively within those communities.

In recognising all the good work that is currently being undertaken by both Community Rail Partnerships (CRPs) and Station Adopters we will be investing in expanding the coverage across the Wales & Borders network. We will, over the next four years, be more than doubling the number of CRPs covering 100% of the network and expanding our station adoption to cover 90% of our stations.

Our investment will see us placing our stations closer to the communities they serve. The railway station is, in many cases across Wales, the gateway to many towns

and villages. To ensure they become welcoming environments, we will be investing in improving the station environment, including transforming up to 40 sites to be contemporary community facilities. We will also be encouraging the use of disused space at stations for small local businesses, allowing them to promote local services and products.

Marketing is a vital element in promoting everything that Wales can offer on both a national and local level. Working with our CRPs and Station Adopters, we will be working with Visit Wales to develop a Rail & Tourism strategy to showcase the amazing scenery, visitor attractions and local businesses that can be accessed from the rail network.

As our first report, we wanted to set out our aspirations for bringing the communities closer to the rail network. This is an exciting time for the railways in Wales and we would like all local residents and visitors alike to join us on this journey.

Executive Summary

Transport for Wales Rail Services (TfWRS) is committed to supporting Community Rail Partnerships (CRPs) across Wales and Borders and encouraging the development of their role in improving the railway for local customers, businesses and visitors. Our CRP programme focuses on the Wellbeing of Future Generations (Wales) Act 2015 goals and will aim to attract investment to generate social, economic, environmental and cultural value throughout the life of the Grant Agreement.

This is the first customer report and one will be presented every year for the duration of the agreement. Given the date of taking over the service, it has agreed with Transport for Wales that this report should cover up to end of year two (April 2020).

The report will explain our intentions for expanding, from the current five CRPs, to eight by end of year two (April 2020). Our ultimate ambition is to ensure that the whole of the Transport for Wales Rail Services network is supported by CRPs by April 2022. We will also explain how we will support them in delivering their plans for developing their communities in and around station environments.

Feedback received from the current CRPs highlighted common goals for long term funding, improved collaboration and access to marketing support. To address these goals, we will;

- Provide a substantial commitment to expanding the number of CRPs who, by year four, will be sharing over £660,000 p.a. for the duration of the agreement.
- Provide a challenge fund of over £1.25m over the Grant agreement period to inspire CRPs to be more ambitious; taking on collaborative roles in station buildings, car parks, access to public transport, marketing, and timetabling improvements. The business cases submitted for the challenge funds will be

approved by demonstrating their positive impact on the local community.

- Improve collaboration by establishing a new, regional, organisational structure that will support CRPs on a day to day basis. Four Community & Stakeholder Managers will be supported by up to 22 Community Ambassadors and Apprentices to enable us to develop closer relationships with regional and local stakeholders.
- Introduce two new marketing positions that will work with CRPs to help develop and deliver specific marketing plans.
- Establish four regional community rail meeting rooms at strategic locations across Wales. These facilities will be set up to support CRPs with appropriate communication and presentation equipment.
- Set up a CRP & Station adopters members area on our website during 2019 where can share best practice and provide guidance and supportive documentation.

We have set aside £40,000 p.a. from year 2 onwards to undertake six annual community rail conferences that will also involve all Community Rail Officers and Station adopters. We recognise that we need to work as a team within the regional structures and regular engagement with all stakeholders is key to delivering the railway we aspire.

We will also be engaging with regional tourism organisations to develop an integrated rail and tourism strategy in line with Visit Wales' "Wales Way" strategy. The aim is to support local businesses to offer their services and products to the ever-growing UK and International tourism market. At the time of writing, we have undertaken our first Rail & Tourism workshop that starts the process of bringing together all the good work that is being delivered by CRPs and various tourism groups into the Wales Way strategy.

Head of Future Generations and Stakeholders report

Introduction

We are at the start of a journey to transform rail services for the people of Wales and the Borders – but without the involvement of the communities we serve, how can we hope to succeed? Understanding the hopes and aspirations of our customers is a fundamental part of building a service that works for our customers and brings opportunity to the villages, towns and cities we serve.

This report sets out our detailed funding plans for community rail and station adoption for the next three years. Additionally, it sets out the collaborative approach we seek to build with our communities, now and in the future.

This is an exciting time for all involved in the railways in Wales and the Borders, and we will work together to ensure that our investment and shared effort delivers benefits to customers and local communities. Our rail services agreement encourages us to use all reasonable endeavours to establish further CRPs for communities across our network. Our plans go beyond the original request by planning to establish a further three CRPs during year two. This forms a part of our plan to establish an additional seven CRPs resulting in a total of 12 CRPs by year four, covering the whole of the Transport for Wales Rail Services network (Figure 1). We are determined to give all communities across the network the opportunity to benefit from this investment.

Introduction of new CRPs

We recognise the challenge of introducing new CRPs. To aid this process we will be seeking the support of the Association of Community Rail Partnerships (ACoRP), Community Voluntary Councils and other local voluntary groups around Wales and the Borders.

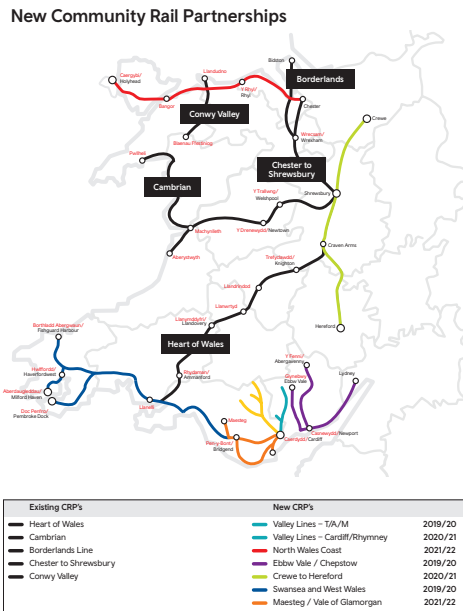

Figure 1. New Community Rail Partnerships

The nature of community activism is that it must build from the grassroots upwards, and not be enforced from the centre. We will create the conditions where community organisations can be supported to grow, hosting conferences for community organisations who currently do, or in future might want to, engage in community rail projects. Running a Community Rail project that has a real impact on its local area is no easy matter, and requires practical support and proper, stable funding to deliver results. We will provide a level of funding to support and enable community rail activity that the Wales and Borders network has never seen before; more than £1.45m by year three¹, to make sure that CRPs have the financial stability and freedom to try new things and build links between their community and their railway.

¹This figure is made up of CRP and Station adoption funding, challenge funds, CRP training and six annual conferences.

Community Rail - Funding

We have held discussions with our five current CRPs to establish the aims and needs of each partnership and the funding required. We are aware that CRPs, like many community programmes, face a challenging financial climate that prevents them from meeting their aspirations. In consultation with our CRPs, we have all agreed the distribution of the funds in year two as set out in the Figure 2 below. This also sets out

a projected budget up to Year 4, but the final allocations will be determined following further consultation with our CRPs and the Community and Stakeholder Board (C&SB).

In accordance with the Grant Agreement, we confirm that the CRPs have received their year one funds of £90,000 which is a part-year allocation.

Class	Year 2	Year 3	Year 4
CRP's	2019/20	2020/21	2021/22
CRP funding	£440,000	£550,000	£660,000

Figure 2 – CRP funds

Community Rail - Additional funding

To support Community Rail, we are also committing additional funds as stated in figure 3 below. We would like to inspire CRPs to be more ambitious; taking on collaborative roles in developing station environments along with service and marketing improvements. We

recognise that every CRP has its own needs and its own ambitions, and so we will provide a portfolio of additional funding opportunities that enable each partnership to develop across a broad spectrum of areas.

Additional support	Year 2	Year 3	Year 4
Challenge Fund	£60,000	£70,000	£80,000
Station Adoption funding	£49,500	£55,500	£61,500
Annual Conferences	£40,000	£40,000	£40,000
ACoRP training fund	£12,000	£12,000	£12,000
Participation Cymru support	£15,000	£15,000	£15,000
Total	£176,500	£192,500	£208,500

Figure 3 – Additional funding for Community Rail

Community Rail - Service Level Commitments

Community Rail Service Level Commitments (CRSLC) will be agreed with CRPs and TfW within 6 months of the start date. These will include;

- Response times for CRP enquiries.
- Sharing of passenger data by route.
- Access to expert marketing personnel, to support and assist in the development of marketing plans.
- Access to timetable experts to help develop opportunities for service improvements.

- Provision of procurement support to help develop the Community Business Unit concept.

- Management attendance at meetings.

- Provision of free travel to CRP and ACoRP representatives in connection with Community Rail Partnership business.

A draft CRSLC has been circulated to all CRPs for comment. This will be formalised by May 2019. The CRSLC will be reviewed every three years and any changes will be agreed with TfW.

National Community Rail Steering Group

The Department for Transport, through their Community Rail Strategy and endorsed by Welsh Government, demonstrate their commitment to support the development of Community Rail across the UK.

We are pleased to advise that TfW Rail Services have been invited to become members of their National Community Rail Steering Group. The first meeting was held in Sheffield on Monday 11th March 2019.

Community Rail - Community and Stakeholder Engagement

During the bid stage, it became apparent that the CRPs would welcome improved involvement and communication with the successful Operator Development Partner (ODP). In response, we are introducing a new Community and Stakeholder management structure that will support regional and local community activities.

- Four Regional Community and Stakeholder Managers, recruited in year one, will be based throughout Wales and Borders. They will work in collaboration with CRPs and regional communities to inspire residents and visitors to use the rail service across the network. Working with all appropriate stakeholders, they will share progress of ODP plans and establish how the railway can support economic and social development through potential service and station improvements. In addition, engage with regional tourism sector to assist in marketing the local attractions.

- Reporting to the Community and Stakeholders Managers we will, by April 2020, employ 11 Community Ambassadors (CAs) with an additional 11 Community Ambassador Apprentices by April 2021. They will be deployed Wales across and Borders to work with CRPs, local communities, education and health sectors, third sector organisations and local businesses to build a sense of community around the station and encourage new rail users. These will be locally employed people who have a passion for improving their communities.

- A Partnership Marketing Manager and a Community Marketing Assistant from year two, will be employed to support CRPs in developing and delivering their individual marketing plans while creating a consistent message in promoting the network.

As a team, and in collaboration with Visit Wales, we will encourage coordination of marketing activities and ensure that rail becomes an integral part of Visit Wales' 10-year "Wales Way" strategy. At the time of this report, we have undertaken the initial marketing workshop which has helped develop a draft Rail and Tourism Strategy that will be developed by April 2019.

Engagement planning

Regular, formal, engagement will be conducted through the engagement plan as shown in figure 5 below. This plan has the approval of the CRPs and we will monitor its effectiveness over the coming 12 months. Terms of reference and attendees have been

agreed with all to ensure we cover all aspects of Community Rail. More informal meetings are likely to take place, particularly on a local basis, as our Community Rail organisation is developed.

Title	Purpose	Timing
CRP/Adopt a station conferences	Regional conferences to share TfW Rail Services plans, getting to know each other and share best practice	Annual – Initial conferences in May 2019
Community and stakeholder board	To share progress of proposed plans. To improve collaboration between stakeholders, discuss potential marketing opportunities and service improvements to encourage social and economic development and growth in patronage	Quarterly - Initial meeting in June 2019
Wales and borders CRP meetings	Share progress against business plans, share best practice and table any potential improvement plans	Quarterly - Initial meeting in May 2019
Regional community and stakeholder forums	To improve collaboration between stakeholders, discuss potential marketing opportunities and service improvements to encourage growth in patronage	Quarterly - Initial meeting in June 2019
Rail and tourism marketing meeting	To review Rail and Tourism Marketing plan, discuss and plan up and coming events	To be agreed

Figure 5: Community Rail Engagement plan

Volunteering

The opportunities for people and/or groups of people to offer their time on a voluntary basis has many well documented benefits. In addition to the health benefits it can also improve social inclusion, help learn new skills, gain confidence, meet new people and make new friends. With the help of Participation Cymru and County Volunteer Councils (CVCs),

we will be reaching out to communities to identify further opportunities of volunteering within Wales and Borders. We will be travelling throughout Wales opening the doors to people who would like to become involved. Our success in this regard will be reported on in our next Community Rail Report.

Station Adoption

Station adoption is a great way to get communities involved in the railway. Stations are the gateway to many towns and villages and station adopters across Wales & Borders have embarked on many projects to enhance their welcoming feel including gardening, art and community run cafés.

We need make sure that we involve Station Adopters in sharing our plans and supporting their aspirations. Our new regional stakeholder management structure has been designed in a way that gives us more opportunity to engage on a regular basis. At time of writing, and to start that process, we have organised six Regional Community Rail and Station Adopters conferences to be held

in May 2019 across Wales & Borders. This will allow us to present our plans, listen to their aspirations and give the opportunity to talk to our senior management team. In addition, we will be setting up a CRP and Station adopters members area on our website to promote closer collaboration.

Transport for Wales Rail Services is committed to achieving 90% of our stations being adopted by year 5. That is 222 stations where communities can potentially create positive impressions for locals and visitors alike. By year five we will be investing over £66,000 p.a. in Station Adoption with the opportunity for adopters to bid for additional funding for appropriate improvements.

Community Hubs

We are aware that many communities suffer from lack of accommodation to offer their residents appropriate space to arrange and take part in community activities. To help address this, TfWRS will establish up to 40 new Community Hubs across the network. As a part of our Social and Commercial Development plan, these hubs will be

developed utilising disused space in and around the station environments. They will be fully refurbished, maintained and fitted with Wi-Fi. Through our Community and Stakeholder management team, these will be able to be booked out for a variety of community and educational activities.

Community Rail - Timeline of activities

Yr 1 - 2018/2019

- Establish C&SM structure.
- Complete community rail report.
- Agree community rail service level commitments.
- Community rail engagement strategy.

Yr 2 - 2019/2020

- Establish new CRPs.
- Establish 21 new station adopters.
- Recruit 11 community ambassadors.
- Recruit partnership marketing manager.
- Recruit grad. marketing assistant.
- Deliver up to 6 community rail conferences.
- Rail and tourism marketing plan.
- Challenge fund - £60k.

Yr 3 - 2020/21

- Establish 2 new CRPs.
- Establish 32 new station adopters.
- Recruit 11 new community ambassador appr's.
- Challenge fund - £70k.

Future Reports

Future annual Community Rail reports will be published each December from now until the end of the Grant Agreement, to demonstrate our continued commitment to our community rail initiatives. Inevitably, as the work of our CRPs, station adopters and other community partners evolves and develops, these reports will also evolve to celebrate our shared successes and analyse the challenges that together, we face.

The data presented in future reports will have two elements; a consistent core of data that enables scrutiny of our performance against the targets that we set ourselves, and a flexible narrative that allows our communities to discuss progress in their own voice.

We believe we can be a different kind of rail company; existing to bring social, economic,

cultural and environmental benefits to the people of Wales and the Borders. With that driving purpose, we are excited by the prospect of working in collaboration with our communities to rebuild the relationship between our railway and the communities we serve, to learn from one another, and to help one another. Together, we can build a service that the people of our network will be proud of.

This is an exciting time for rail travel in Wales and the Borders, and we look forward to working with the Community Rail family to deliver our ambitious plans together.

We hope you find this report informative and welcome any feedback that would help improve the format and content.

Hugh J Evans

Head of Future Generations and Stakeholders (Interim)
April 2019

Appendices – Community Rail profiles

Heart of Wales

Funding provided to CRP

2019/20 - £55k

Community Rail Partnership Officer

Andrew Cook (interim)

Board membership

Chair: David Edwards

Board of 6 Directors plus 16 members.

The Heart of Wales Line Forum is in the Development Company and includes representatives from:

- Network Rail.
- Transport for Wales Rail Services.
- Swansea City and County.
- Carmarthenshire CC
- Powys CC.
- Shropshire CC.
- Heart of Wales Line Traveler's Association.

Website

www.heart-of-wales.co.uk

Line

The Heart of Wales
(Swansea to Shrewsbury) Line.

Community Rail Partnership Officer

Andrew Cook (interim).

Principal office location

Llanwrtyd Wells Station, Station Road,
Llanwrtyd Wells, Powys, LD54RW.

Social and economic background to the line

The route serves a diverse corridor, predominantly rural, with attractive market towns at Shrewsbury, Church Stretton, Craven Arms, Knighton, Llandrindod Wells, (Builth Wells), Llanwrtyd Wells, Llandovery and Llandeilo. There is considerable tourist potential along the line, providing access to the Shropshire Hills AONB, the Elan Valley, Brecon Beacons, Llanelli Millennium Coastal Path, Swansea Bay and the Gower Peninsula, as well as other tourist attractions. The April 2019 completion of the long-distance Heart of Wales Line Walking Trail, which intersects

with stations along the HWL, offers great new potential in terms of extending our reach nationally and internationally. Some towns and rural areas served by the line, for example ex coal mining communities at Ammanford and Llanelli still suffer significant pockets of deprivation, although there is a considerable amount of new housing under development along the Southern end of the line. Creating better access to jobs has always been considered a key role for an improved service particularly along this part of the route.

Swansea and Shrewsbury are significant regional conurbations, providing higher

Key markets

Tourists including day trippers
Commuters - Commuters to work, schools and colleges particularly commuters into and back out of Shrewsbury, Llanelli, Swansea and Llandrindod Wells.

education, major retail centres, employment and other social and cultural facilities for the area.

The line serves many rural communities with extremely limited public transport services and for these communities the HWL is a lifeline, providing access for local people to work, shopping centres, and to essentials such as health and education.

The railway has enormous potential to act as a corridor for small business development and some steps have already been taken, under the banner of Community Rail Business Units.

Business Travel - Access to conference centres at Llandrindod Wells, Swansea, Shrewsbury, Llanelli. Llandrindod Wells has earned a much-deserved reputation as a key conference centre, and this has so far been unexploited by the railway.

Plans for 2019/20

- Promote the Heart of Wales Line
 - Strengthen online presence with new website (www.heart-of-wales.co.uk).
 - Working in tandem with social media platforms as a key part of the new marketing strategy.
 - Events programme for summer 2019.
 - Update all promotional materials to reflect new rail operator.
- Support existing Community Rail Business Unit at Llandovery Station (Community run tea rooms) and Llandeilo (Black Mountain Food Hub). The line is well placed to develop further station-based Community Rail Business Unit activity. This could also enable rail sector spending power to be pointed in the direction of small local rural businesses.
- Walking Trail - A new pilot project to investigate local benefits of the new walking trail has been completed in

Llandovery and area. We are now keen to roll out the programme and have already had expressions of interest from Powys CC.

- Project assessment and developments to be given consideration;
 - Heritage walks with Caring for Gods Acre, with an emphasis on walk access for people of disability and linking into the Trail.
 - Feasibility study for cycle hire at Llandeilo (to link cycle path from Carmarthen to Llandeilo).
 - Feasibility study for options improving access to Builth Road Station.
 - Development of Art on the Line as an annual event.
- Promote the Heart of Wales Line through improving Digital marketing opportunities.
- Web Page for station adopter groups.

Conwy Valley

Funding provided to CRP

2019/20 - £55k.

Community Rail Partnership Officer

Melanie Lawton.

Board membership

Chair: Cllr Philip C Evans, Conwy CBC, Transport Representatives (Elected Members and Officers) from:

- Conwy CBC.
- Gwynedd CBC.
- Ffestiniog Railway.
- BTP.
- Network Rail.
- TfW Rail Services.
- Station Adopter Rep.
- Co-opted Councillors.

Website

www.conwyvalleyrailway.co.uk

Principal office location

- Hosted by Conwy County Borough Council.
- Working from offices in Llandudno Junction, Mochdre or Colwyn Bay.

Line

Conwy Valley Line - Llandudno to Blaenau Ffestiniog.

Social and economic background to the line

Key destinations; Blaenau Ffestiniog, Llandudno, Betws Y Coed, and Llanrwst.

Blaenau Ffestiniog

It's changing fast. The former 'slate capital of the world' has, in the last few years, become one of North Wales's most innovative activity centres. Those scree slopes of broken slate that tumble down steep-sided mountains are now the province of mountain bikers and zip line riders, while underground the historic caverns are home to the world's largest subterranean trampoline and yet more zip line action. Town centre improvements have revitalised the shopping area, and words, sayings, quarrying terms and local poetry have been inscribed into the streetworks.

Llandudno

Llandudno, one of the region's most popular holiday resort is thriving, with reports it has "never been busier" and shop voids at near record lows. It has also attracted substantial investment over the past year and landowner Mostyn Estates says there are several investments in the area. The town has seen International and National Events including:

- Armed Forces Day in June 2018.
- Festival of the Sea, The World Fishing Championships.
- Llawn Arts Weekend.
- Venue Cymru conference Centre attracts international and National events including political party conference.

Rural Conwy (inc Conwy Valley and Llanrwst)

Recent research found that there are strong communities in rural Conwy and the villages are socially active, for those that wish to get involved.

Rural communities expressed concerns with regards to the future of their villages. There is depopulation of young people, due to lack of employment opportunities, lack of affordable housing and the closure of facilities such as local village shops. They stressed the

importance of the village school to retain and attract families to rural communities.

Mobile phone data signal is poor in some rural areas. This has a negative impact on residents as they are unable to use social media, or access advice, information and services on their phone.

Public transport in rural areas is vital to those service users that rely on the service.

Key markets

- Tourism - The Adventure Highway with Zip World, Llandudno is the Queen of Welsh resorts.
- Leisure - Walking
- Retail - Parc Llandudno and Llandudno Junction.

Key activities

- Working with children and young people.
- Business engagement.
- Community engagement.
- Marketing and promotions.

Plans for 2019/20

- Community engagement including schools outreach work. Improving links with local communities and their railway.
- Marketing plan 2019/20 to include social media and website development.
- Co-operative working with funding partners and stakeholders.
- Roll out Rail Safety Video.
- Local line-specific timetable production.
- Christmas events with schools.
- National Eisteddfod in Llanrwst

Cambrian Line

Funding provided to CRP

2019/20 - £55k.

Community Rail Partnership Officer

Claire Williams.

Board membership

Chair: to be appointed
Representatives (Elected
Members and Officers) from:

- Ceredigion Council (Host Authority)
- Transport for Wales Rail Services, incl Stakeholder and Accessibility management.
- Shropshire Council.
- Gwynedd Council.
- Powys Council.
- Great Little Trains of Wales.
- Welsh Government Departmental Representatives.
- ACoRP.
- Network Rail.
- Local Tourism Associations.
- Independent Community Members who are able to contribute to the delivery of the Annual Business Plan.

Website

www.walesonrails.com

Principal office location

Ceredigion County Council, Aberystwyth

Line

- Aberystwyth – Shrewsbury – Cambrian Main Line.
- Machynlleth – Pwllheli – Cambrian Coast Line.

Social and economic background to the line

Since the implementation of the enhanced timetable in 2015, unemployment on the main line has dropped in the rural communities of Caersws, Newtown and Welshpool as this has allowed access to jobs in the Shrewsbury, Birmingham and Telford areas. Education opportunities for young people has also increased as they are now able to access further education in Shrewsbury college due to a convenient train service Machynlleth is the operational focal point for the Cambrian Lines; all train movements on the 130 miles of track are controlled from here and the trains are serviced here as well.

Tourism is a major market for the Cambrian Line. The railway provides access to many holiday destinations in Mid Wales and their scenic routes make for delightful trips to see the area. Indeed, the Guardian newspaper recently included the Cambrian Coast line in its list of "10 of the World's epic train journeys"!

Key markets

- Commuters.
- Tourism / Leisure.
- Retail.

Key activities

- Orange Wallet promotion.
- Rail and tourism promotion.
- Community Rail in the City.
- Website rebrand.

Plans for 2019/20

- Achieve DfT Accreditation.
- Dementia Friendly status for Newtown and Welshpool.
- Working towards making all stations Dementia Friendly.
- National Rail Safety Week (2019)
- Re-branding of Scenic Wales.
- Complete level crossing safety video and launch.

There are also tours on the Cambrian lines for railway enthusiasts that take in many of the famous narrow gauge steam railways; these have detailed notes on the main line route, former stations, closed lines, what to see and how things were at the end of the steam era in the late 50s/early 60s.

- Education – Aberystwyth University / Shrewsbury College.

- Social Media marketing.
- Community Rail Consultation.
- Level Crossing Safety Video.

- Orange Wallet Scheme enhancement with Coleg Ceredigion.
- Further development of the walesonrails website.
- Developing Dementia Friendly walks.
- Community Engagement Events in areas where there are Stations with unused buildings.

Chester Shrewsbury

Funding provided to CRP

2019/20 - £55k.

Community Rail Partnership Officer

Sheila Dee.

Board membership

Chair: Cllr David A Bithell, Wrexham CBC.
Representatives (Elected Members and Officers) from:

- Shropshire County Council.
- Wrexham County Borough Council.
- Cheshire West and Chester Council.
- Severn Dee Travel.
- Shrewsbury Chester Rail Users Association (SCRUA).
- British Transport Police.
- Network Rail.
- Transport for Wales Rail Services.
- Cambrian Railway Heritage

Website

www.chester2shrewsbury.co.uk

Principal office location

- Hosted by Wrexham County Borough Council.

- Workplace: Home / Gobowen Station Office.

Line

Chester - Wrexham - Shrewsbury.

Social and economic background to the line

Historically Chester and Wrexham have been closely linked with many taking advantage of the lower cost housing seen in Wrexham County Borough. Many live in Wrexham but commute to Chester, Liverpool and Manchester.

There are University Campus across the line at Chester, Wrexham and Shrewsbury but with many also studying at Liverpool, Manchester and Wolverhampton often travelling daily.

The line sees a mixed use for commuter, education and leisure but there is no school traffic.

Flows indicate that commuters/students from Chirk, Ruabon and Wrexham mainly travel north to Wrexham, Chester and beyond whilst those in Chirk and particularly Gobowen travel south to Shrewsbury, Telford and Birmingham.

Both Chester and Shrewsbury are attractive overnight destination for those on this line and both have good entertainment, events and restaurants.

Events held outside the line of route cause capacity issues including:

- Chester Race Days – they take place during the period May to September with demand stretching south to Telford.

- Birmingham NEC - On popular event days such the Good Food Show, BBC Gardeners World Live, Clothes Show etc.

- International Rugby and Football held in Cardiff. There is a large fan base on this line who are discouraged by both capacity and frequency issues.

Key markets

- Commuters.
- Leisure.
- Retail.
- Education.
- Tourism.

Key activities

- Community Rail Business Unit development.
- Working with diverse groups.
- Community Project Development.
- Promotions.
- Severn Dee Travel.

Plans for 2019/20

- GAIP Community Group Gobowen to deliver the refurbishment of the station buildings. Progress grant funding for restoration at Gobowen.
- Deliver Gobowen Café refurbishment.
- New directional maps for orthopaedic hospital.
- Progress the Gateway project at Ruabon and include onward connections and attractions along the Dee Valley.
- Involvement in redesign of Scenic Wales by Rail.
- Promotion of tourism opportunities at other stations along the line of route working with local community groups.
- Involvement in 2019 CRIC at Liverpool Lime Street Station.
- Working on joint promotions.

Borderlands Line

Funding provided to CRP

2019/20 - £55k.

Community Rail Partnership Officer

Jamie Sant.

Board membership

Chair: Current Chair: Marion Atkinson – Merseytravel. Representatives (Elected Members and Officers) from:

- Cheshire West and Chester Council.
- Flintshire County Council.
- Merseytravel.
- Network Rail.
- Wirral Council.
- Wrexham Borough Council.
- Transport for Wales Rail Services.
- Rail User Group.

Website

www.borderlandsline.com

Principal office location

Post currently administered by Flintshire County Council, Alltami Depot, Mold Road, CH7 6LG.

Line

Wrexham Central/ Wrexham General, Gwersyllt, Cefn-y-Bedd, Caergwrle, Hope, Penyffordd, Buckley, Hawarden, Shotton, Hawarden Bridge, Neston, Heswall, Upton, Bidston.

Social and economic background to the line

The AECOM 2014 line service enhancement appraisal assessed value for money for proposed service enhancements. A key element was to ensure that proposed future development growth of population and employment is accommodated with future expansion of Deeside Industrial Park/ Deeside Enterprise Zone. Additionally, the assessment supports wider economic benefits and potential further benefits through additional tourism “spend” from Wales into the Liverpool City Region. In addition, from Liverpool into Wales where a long-established history of tourism into North Wales is fact.

The existing timetable is designed to maximise interchange with Merseyrail services Wirral Line, increasing Commuting, Education, Leisure and domestic travel opportunities.

Demand for connection to international services at Lime Street Station and

interchange for Liverpool John Lennon Airport. Shotton for Manchester Airport connections and North Wales Coast/Holyhead/Chester/Manchester/Liverpool

Key markets

An appraisal of the Wrexham to Bidston enhancement study determined 65% of journeys are internal to line. With Shotton

and Wrexham for Shrewsbury/Birmingham and Cardiff.

being the divide between North and South. With 17% of total demand of the line interchanging at Bidston.

Key activities

- Ticket choice improvements e.g. Mobile Multi-flex added during 2018, with an extension to include English stations, Neston, Heswall, Upton and Bidston.
- Targeted advertising to Liverpool and Wirral markets. Marketed to both commuter and leisure markets with Merseyrail Train Times.
- Continued work to improve modal interchange and accessibility at Shotton Station e.g. pedestrian path works, and future multi-modal interchange improving bus connectivity.
- New mobile website provision with

continued live data feed from the National Rail Timetable promoting real time information to give passengers confidence.

- Work to support the business case and study for 4tph.
- Work development company ARCADIS, Sustrans and Flintshire authority for the Northern Gateway and re-visit previous successful work for the award winning travel plan at Shotton and Deeside Industrial Park.

Plans for 2019/20

- New Content Management System (CMS) with renewal of the Borderlands Line Website development allowing Mobile Device Accessibility with linked advertisements from rail stations.
- New marketing campaign to highlight timetable improvements from 2019.
- A second Heswall community event - Due to demand shown from the local populace in 2018.
- Promotion of class 230 DMU units replacing existing class 150 during 2019.
- Press release for completed artwork installation Wrexham and Bidston stations.

- Development of a marketing product in response to passenger feedback at promotional events. Including destination inspiration for travel between community rail lines including; Borderlands Line and the North Wales Coast to meet the Conwy Valley Line, including the Mid-Cheshire Rail Line and Cheshire East Partnerships, from Shotton North Wales to Chester and the Chester Shrewsbury Line. Expanding travel inspiration between community rail lines.

TRAFNIDIAETH CYMRU
TRANSPORT FOR WALES